

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ivdx Magistrtvs Senator

Zype, Franciscus van der

Antverpiæ, 1633

Cap. XXIX. Auersus à detractoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14280

que ad Hesperias columnas; quod suo sæculo queritur Senec. de benef. l. 6. Monstrabo tibi cuius rei inopiã laborent magna fastigia, quod omnia possidentibus desit scilicet ille, qui verum dicat; & hominem (inter mentientes stupentem, ipsaque consuetudine pro rectis blanda audienti, ad ignorantiam veri perductum) vindicet à consensu concentuque falsorum. non vides quemadmodum illos in præceptis agat extincta libertas, & fides in obsequium seruire submissa? dum nemo ex animi sui sententia suadet dissuadetque: sed adulandi certamen est, & vnum amicorum omnium officium, una contentio, quis blandissimè fallat.

CAPVT XXIX.

Auerfus a detractoribus.

Detractores, nec esse ipsos, nec pati Iudices conuenit. 1.

Remoue, inquit Sapiens, Prou. 4. à te os prauum, & detrahentia labia sint procul à te. & iterum Prou. 24. Cum detractoribus non commiscearis, quoniam repente consurget perditio eorum. Eccl. 28. Linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia & seras, quia Detractores odibiles Deo sunt. Paulus Rom. 1. & lingua detrahens, ciuitates muratas destruxit, domos magnatum effodit, virtutes populorum concidit, & gentes fortes dissoluit.

Quare rectè Dauid Psal. 100. Detrahentem secretò proximo suo hunc persequer. Etenim Princeps qui libenter audit. Verba mendacij, omnes ministro habet impios. Prou. 29. Audit libenter, si semel mendacij conuictos impunè iterum nocentes audiat. Rectè Anterus Papa c. ex merito 6. q. 1. Caueat vnusquisque ne aut linguam, aut aures habeat prurientes, ne aut ipse aliis detrahatur, aut aliis audiat detrahentes. Nemo inuito auditori libenter refert. officij singulorum sit non solum oculos castos seruare, sed & linguam, nec quid in cuiusquam domo agatur, alia domus per eos vnquam nouerit.

Nihil enim, ait Pius Papa c. nihil d. 5. prodest homini ieiunare & orare, & alia religionis bona agere, nisi mens ab iniquitate reuocetur, & ab obretractationibus lingua cohibeatur. Fortius D. Iacob. 1. Si quis putat se religiosum non refranans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio. Iudex ergò probus ne detrahat, & alterius improbitatem non prouocet, si audiat. si vel nutu significauerit narrationem sibi ingratham esse, nemo inuito referet. nam vt ventus aquilo dissipat pluuias, ita facies tristis linguam detrahentium. Prou. 25. Peccat contra prima iustitiæ principia, cuius tamen

Oderit eorum consortium: no iuum.

2. Mendacij dissipat.

3. Alioquin prouocat.

men insignia vbique præ se ferre Iudex debet, si detrahendo alterum lædit, aut detrahentem non illibenter audiendo, non suum cuique tribuit, famam aliterius, illæsumque statum existimationis non conseruando, cum dicit, aut audit quam de se narrari fabulam nollet. Benè Paulin. *Quod si hæc in nobis esset diligentia, ne passim obtrektoribus crederemus, iam omnes detraberetimerent, ne non alios, quam se ipsos viles detrahendo facerent. sed hoc ideo malum celebre est, idcirco in multis feruet hoc vitium, quia pene ab omnibus libentur auditur.* & Hieronymus; *Cum detractor tristem faciem viderit audientis, imò non audientis, sed obturantis aures suas ne audiat iudicium sanguinis, illicò conticescit; pallent vultus, hærent labia, saliuæ siccatur.* De Pertinace Herodian. *Detractores urbe exegerat & ubi inuenirentur, puniri imperauerat; cauens ne cui de vanis criminibus periculum constaretur. quin de ipso Domitiano Sueton. Fiscales calumnias magnâ calumniantium pœnâ repressit: ferebaturque vox eius; Princeps qui delatores non castigat, irritat. Audiant vtinam imitenturque Iudices, Magistratusque Christiani! audiant vtinam sequanturque Ecclesiæ Prælati, attendantque sacros Canones talionem aliaque pœnas huiusmodi linguis irrogantes! 2. 8. c. 4. 6. q. 1. c. 17. 2. q. 8. c. 3. 2. q. 7. c. 50. 11. q. 1. c. 32. 2. q. 3. c. 2. 3. q. 10. c. 2. 1. q. 6. c. ult.*

4.
Libellorum
famosorum
auctores
compescat.

Sed & huc pertinent libellorum famosorum auctores, vt comperti seuerè puniantur, & legum in eos seueritas aliorum petulantiam compescat.

5.
Saluâ hi-
storiarum
Veritate.

Ex aduerso malè de Rep. merentur qui veracem libertatem eorum qui non imprudenter scribunt historias, comprimere conantur. *Socordiam eorum, inquit Tacit. l. 4. irridere lubet, qui præsentis potentiâ credunt extingui etiam posse cui sequentis memoriam; nam contra punitis ingenis gliscit auctoritas.* Sed & hoc malum assequitur Respub. vt cum exteri vel aduersarij scribunt historias, vel ignorantia peccent, vel per malitiam errores, mendaciaque interferant: & cum maximè interfit non ad popularium tantum animos in officio, amicos in fœdere,

6.
Ob earum
etiâ præ-
sentiam
utilitatem
publicam
præsertim
populorum
discrimen
noscedū.

exteros in opinione retinendos, bellum v. g. iustum esse, iusteque geri palam, vt passim existimetur; omninò è Rep. est, vt non abiterreantur modò, sed & inuitentur quibus stylus, prudentia, & rerum cognitio suppetit, qui veritatem rerum gestarum tradant. Id quod si à nonnullis satis curatum fuisset, quis credat fieri posse, vt non tantum in religione dissentientes, sed Christianissimi principes & sacrorum mystæ bella illa, non iusta modò, sed & subsidiis suarum gentium

iuuan-

iuuanda crederent, quo præter causæ iustitiam religio evertatur, & locis omnibus per ea occupatis eliminetur. quod fieri tamen videmus omnes, qui videmus. Verè & liberè ergo scribantur historiæ, quibus res præsentis liqueant, & ex quibus posteri rerum gerendarum documenta desumant, quæ vitent, quæ imitentur habeant. Quanquam enim veteres Romanorum aliarumque gentium historiæ promptuaris sint omnis ciuilibus, & militaris prudentiæ; recentiores tamen & cuiusque gentis historiæ propiùs quemque docent, præsentis sæculi mores, Principum ac populorum ingenia, naturam, atque regendi modum. quæ omnia diligenter inuestiganda sunt. Aliter cum gente agendum, cuius prima prælia plusquam virorum, postrema minus quam fæminarum; aliter cum ea quæ durum semper in armis genus, aliter cum iniqua, & in res nouas auida; aliter cum ea quæ in fide obstinata, cui non ex fortuna pendet fides, aliter cum ea quæ bello læta, & factis magis strenua quam linguâ; aliter cum ea quæ statariâ pugna, hastis siluarum inlar condensatis, tardo & ad tympani sonum composito gressu procedens, nulli armato in acie parcat, nullum fugientem persequitur; aliter cum iis quibus omnis virtus velut extra ipsos, nihil ad pedestrem pugnam tam ignarum, ubi per turmas aduenere, vix vlla acies obstiterit; aliter cum iis qui nec integram ferre possent seruitutem, nec integram libertatem; aliter cum iis qui nihil seruitutis, vel nihil libertatis olere possunt. Hæc omnia docent historiæ. & cûr aliorum regimen bene, aliorum malè cesserit; aliis victoriæ, aliis clades obuenerint, dummodo veraces esse liceat. Si non liceat, perinde est, ac si in tempestatibus scopulos, syrtes, charybdes oculere iubeantur. nec tamen à censura omni eximo. non sunt admittendi si plus moribus noceant, quam ingeniis profint.

CAPVT XXX.

Adulatoribus inimicus.

Quia nullum animantium genus assentatoribus est perniciosius, nullum quod citiùs in præcipitia audientem deducit: *Acuerunt linguas suas sicut serpentes, venenum aspidum sub labiis eorum. Ps. 139. Serpentem non times,*

1.
Qui sum-
mopere
iudici ca-
uendi.

nec